

Moldova State University
Faculty of Economic Sciences

INTEGRATED BUSINESS STRUCTURES: MODELS, PROCESSES, TECHNOLOGYS

International
Scientific Conference

November 25th, 2016

Chisinau, Republic of Moldova

MOLDOVA STATE UNIVERSITY
FACULTY OF ECONOMIC SCIENCES

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

**«INTEGRATED BUSINESS STRUCTURES:
MODELS, PROCESSES, TECHNOLOGYS»**

November 25th, 2016

Proceedings of the Conference

**Chisinau
2016**

Organising Committee

Galina Ulian	Professor, Dr. of Economics, Dean of Faculty of Economic Sciences, State University of Moldova;
Marian Jalencu	Professor, Dr. of Economics, Head of Department of Business Administration, Incubator manager, State University of Moldova;
Bogoyavlenska Yuliya	Ph.D, Assistant Professor in Economy, Department of Personnel Management and Labour Economics Zhytomyr State Technological University, Ukraine;
Ekaterine Natsvlishvili	Associate Professor, Dr. of Economics, Faculty of Business, Consultant of VET Project, National Center of Educational Quality Enhancement, Sul Khan-Saba Orbeliani Teaching University, Tbilisi, Georgia;
Natia Gogolauri	Professor, Dr. of Economics, Head of Faculty of Business Sul Khan-Saba Orbeliani Teaching University, Georgia;
Martina Diesener	Professor, Dr. of Economics, Head of Faculty of Economics and Management Science, Universitat Leipzig, Germany;
Olga Chwiej	Associate Professor, Dr. of Economics, freelancer scientist, Poland;
Rita Bendaravičienė	Dr. of Management and Administration, Associate Professor, Dean of Faculty of Economics and Management, Vytautas Magnus University, Lithuania;
Shaposhnykov Kostyantyn	Professor, Dr. of Economics, Head of Black Sea research Institute of Economy and Innovation, Ukraine;
Yuliana Dragalin	Ph.D, Dr. of Economics, As. Professor, Dean of Faculty of Economic Sciences, Free International University, Moldova.

International Scientific Conference Integrated business structures: models, processes, technologys : Conference Proceedings, November 25, 2016. Chisinau, Republic of Moldova : Baltija Publishing. 220 pages.

ECONOMICS AND MANAGEMENT OF NATIONAL ECONOMY: THE INTEGRATION OF NATIONAL MODELS OF ECONOMIC SYSTEMS

Багорка М. О. ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СТРАТЕГІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО МАРКЕТИНГУ В АГРАРНОМУ ВИРОБНИЦТВІ.....	40
Базавлук Н. Г. ПРОМИСЛОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ЯК ЧИННИК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	44
Богачев Р. М. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА САМООРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ СИСТЕМ КРИЗЬ ПРИЗМУ МЕТОДОЛОГІЇ ПЕРЕТВОРЕНИХ ФОРМ.....	48
Горбачова О. М., Василенко В. В. ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	51
Козлянченко О. М. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ГАЛУЗІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО МАШИНОБУДУВАННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ.....	54
Кравченко О. А., Федорова О. А. ІНТЕГРАЦІЙНІ МЕТОДИ ПОДОЛАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ НАСЛІДКІВ МОРАТОРІЮ НА ЕКСПОРТ НЕОБРОБЛЕНОЇ ДЕРЕВИНИ В УКРАЇНІ	57
Махоніна І. М. ІСТОРИЧНЕ СТАНОВЛЕННЯ ЕМФІТЕВЗИСУ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ СВІТУ	60
Прийматчук О. Я. ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПОЛІПШЕННЯ ЕКОЛОГІЇ ЗЕМЕЛЬ ГОСПОДАРСТВ НАСЕЛЕННЯ.....	62
Рачинська А. В. КЛАСИФІКАЦІЯ РИЗИКІВ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ.....	64
Скупський Р. М. АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТУВАННЯ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ.....	67
Соколік В. Д. ФОРМУВАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОСВІТНЬОГО ТА НАУКОВОГО СЕРЕДОВИЩА, ЯК ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ.....	70
Цвайг Х. І., Михаліцька Н. Я. НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	72
Чудасва І. Б. КАСКАДНИЙ МЕХАНІЗМ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ФОРМУВАНЬ.....	75

BUSINESS ECONOMICS AND CORPORATE MANAGEMENT: INTEGRATION OF BUSINESS STRUCTURES

Смельянов О. Ю., Висоцький А. Л. ДІАГНОСТИКА ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧО-ЗБУТОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	79
Завідна Л. Д. МОДЕЛЮВАННЯ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ	82

Моделі промислової політики залежно від стадії розвитку країн

ПРОМИСЛОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ЯК ЧИННИК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Забезпечення ефективної державної промислової політики є важливою умовою становлення конкурентоспроможної національної економіки. В Україні промисловість виробляє понад 40% загального випуску товарів і послуг, забезпечує понад 80% їх експорту, створює близько 30% валової доданої вартості. Проте ефективність промислового виробництва не відповідає сучасним вимогам світового економічного розвитку, а організаційно-економічні регулятори промислової політики залишаються неадекватними сучасній економічній ситуації в країні. Тому особливої уваги заслуговує аналіз чинників, що спричиняють недостатній рівень конкурентоспроможності промисловості України.

Національна промислова політика – це комплекс заходів державного регулювання економічних процесів на галузевому і корпоративному рівні, спрямований на стимулювання інноваційної активності, структурної перебудови економіки й економічного зростання [1, с. 234].

Існують різні критерії щодо визначення стадій формування, моделей та інструментів промислової політики. Сучасні дослідження ґрунтуються на тому, що інструменти промислової політики мають обиратись відповідно до стадії економічного розвитку. Згідно досліджень [4, с. 12] країна у своєму розвитку проходить 4 стадії, для кожної з яких є характерним використання певних інструментів впливу: 1) індустріалізації чи модернізації; 2) ініціації експортно-орієнтованого зростання; 3) стимулювання прискореного розвитку; 4) розвиненого ринку.

Всім стадіям економічного розвитку країни відповідає певна модель промислової політики (табл. 1). Кожна країна має свої особливості (економічний рівень розвитку, виробнича і технологічна структура, якість інститутів), тому не можна винайти універсальну модель промислової політики, яка однаковою мірою може бути застосована у всіх країнах. Кожна стадія розвитку зумовлює притаманний саме цій країні рівень селективності в проведенні нею промислової політики [2, с. 7]. Отже, для забезпечення швидкого зростання держава повинна обирати інструменти впливу та модель промислової політики, адекватну тій чи іншій стадії розвитку країни, і своєчасно змінювати її при переході від однієї стадії до іншої.

В Україні теорія стадійного розвитку економіки знайшла відображення у розробках Інституту економіки та прогнозування НАН України [3, с. 52–53]. Класифікаційні ознаки моделей промислової політики визначені за трьома групами критеріїв.

Група 1. Залежно від домінування певного набору інструментів промислової політики, що дозволяють або не дозволяють державі здійснювати прямий розподіл чи перерозподіл ресурсів країни на користь окремих суб'єктів: «жорстка» («вертикальна»); «м'яка» («горизонтальна»); «змішана».

Стадія розвитку країни	Модель промислової політики	Ознаки	Інструменти впливу
1. Індустріалізації чи модернізації	«Жорстка» («вертикальна»), імпортозаміщення; захисна	Провідну роль відіграє інвестиційний імпорту та запозичення технологій, що сприяє накопиченню знань і навиків, потрібних для створення чи реструктуризації власної промисловості	Селективні (вертикальні) інструменти одночасного стимулювання інвестиційного імпорту і обмеження імпорту промислової продукції кінцевого споживання: низькі тарифи, податкові пільги та субсидії споживачам інвестиційного імпорту, завищений валютний курс
2. Ініціації експортноорієнтованого зростання	«Змішана»; експортно-орієнтована; адаптивна	Притаманні висока централізація управління економікою, слабкість ринкової інфраструктури, відносно низький рівень людського і технологічного розвитку. Роль імпорту у розвитку мінімізується, натомість експорт досягає свого максимального впливу. Експортери перебувають під тиском міжнародної конкуренції і вимушені підвищувати рівень виробництва. Цілями промислової політики є інтенсивна розробка ринкової інфраструктури та поступова децентралізація економіки	Селективні (вертикальні) та неселективні (горизонтальні) інструменти для стимулювання експорту та обмеження імпорту: інтенсивний розвиток державного сектора, підтримка великих підприємств, державні програми технічної реконструкції, занижений валютний курс, кредитні та податкові пільги, субсидування, жорстке регулювання ринку

Закінчення таблиці 1

3. Стимулювання прискореного розвитку	Переважає використання «м'якої» («горизонтальної») політики; відбувається перехід до інноваційної та ініціативної політики	Характеризується зменшенням прямого впливу держави, обмеженням бар'єрів для імпорту та експорту. Притаманне стрімке економічне зростання	Перевага надається горизонтальним інструментам порівняно з вертикальними: підтримка розвитку малого бізнесу, дерегулювання ринку капіталу, активна інвестиційна політика
4. Розвиненого ринку	«М'яка» («горизонтальна») з окремими елементами «жорсткої» (вертикальної) політики; інноваційна; ініціативна	Підтримується траєкторія сталого інноваційного зростання на основі інновацій.	Превалюють горизонтальні методи підтримки, вертикальні інструменти використовуються лише як засіб протидії циклічним спадам або несподіваним економічним шокам

Джерело: складено автором на основі [3, с. 52–53, 70–71; 4, с. 12–14]

Група 2. Залежно від домінування цілей розвитку промисловості: експортоорієнтована; імпортозаміщення; інноваційна.

Група 3. Залежно від стратегічного бачення країни в міжнародному економічному просторі і геополітичному вимірі: захисна; адаптивна; ініціативна.

Визначаючи стадійність розвитку економіки України та модель її промислової політики, потрібно врахувати історичний досвід нинішніх постсоціалістичних країн. Від початку трансформаційних системних перетворень і фактично до теперішнього часу у більшості з них стадійність при формуванні промислової політики ігнорувалась. Ще на початковій стадії (стадії модернізації економіки) вони розпочали реформування промисловості, використовуючи інструментарій, який характерний для останньої стадії – стадії розвиненого ринку. Фактично застосовувались інструменти, якими користуються розвинені країни Західної Європи та Північної Америки (США, Канада) [5, с. 113].

Україна нині за рівнем розвитку знаходиться на найнижчій стадії (модернізація економіки). Проте підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС створило можливість переходу вітчизняної економіки на наступну стадію – стадію ініціації експортно-орієнтованого зростання [7, с. 104].

В контексті європейського вектору інтеграції особливої уваги потребують заходи, спрямовані на створення зони вільної торгівлі протягом 10 років, починаючи з дати набрання чинності документу (ст. 25 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС), та забезпечення сприятливого режиму для заснування дочірніх підприємств, філій та представництв юридичних осіб походженням з

країн ЄС (ст. 68) [6]. Угода про асоціацію розпочинає новий етап у розвитку економічних відносин Україна-ЄС, який, разом з тим, вимагає здійснення Україною ряду прогресивних перетворень з метою модернізації економіки та досягнення відповідності європейським стандартам.

Для того, щоб забезпечити експорт продукції українського виробництва в країни ЄС та поступово відкрити власний ринок для європейських товаровиробників Україні необхідно одночасно вирішити такі завдання першої та другої стадії економічного розвитку: 1) реконструкція та модернізація власного виробництва; 2) зростання обсягів експорту, розвиток ринкової інфраструктури та поступова децентралізація економіки. Також одночасно мають здійснюватися два типи промислової політики – імпортозаміщення та експортно-орієнтоване зростання.

Відповідно до стадії експортно-орієнтованого зростання в Україні промислова політика має комбінувати як селективні інструменти (податкові пільги, субсидії, держзамовлення на користь пріоритетних суб'єктів/галузей, державні інвестиції, регулювання цін на окремі види товарів, гарантії за позиками), так і неселективні (технічне регулювання, нефінансова підтримка експортерів, допомога у НДДКР, підтримка малого бізнесу, екологічних проектів, навчання, перекваліфікація кадрів, розвиток інфраструктури). Зважаючи на це, промислова політика України потребує нагальних кардинальних змін, спрямованих на забезпечення національної конкурентоспроможності.

Література:

1. Гесц В. М. Інноваційні перспективи України : монографія / В. М. Гесц, В. П. Семиноженко. – Харків : Константа, 2006. – 272 с.
2. Кіндзерський Ю. Економічний розвиток і трансформація промислової політики у світі: уроки для України / Ю. Кіндзерський // Економіка України : політико-економічний журнал. – 2010. – № 5. – С. 4–15.
3. Кіндзерський Ю. В. Промисловість України: стратегія і політика структурно-технологічної модернізації : монографія / Ю. В. Кіндзерський. – Київ : НАН України ; ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України», 2013. – 536 с.
4. Полтерович В. Эволюционная теория экономической политики. Ч. 1 : Опыт быстрого развития / В. Полтерович, В. Попов // Вопросы экономики. – 2006. – № 7. – С. 4–20.
5. Потенціал національної промисловості: цілі та механізми ефективного розвитку / [Кіндзерський Ю. В., Якубовський М. М., Галиця І. О. та ін.]; за ред. канд. екон. наук Ю. В. Кіндзерського ; НАН України ; Ін-т екон. та прогнозів. – Київ, 2009. – 928 с.
6. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://comeuroint.rada.gov.ua/comeuroint/doccatalog/document?id=56219>. – Назва з екрана.
7. Шкурулій О. В. Конкурентоспроможне функціонування національної економіки на основі чинників інтелектуально-інноваційного розвитку : монографія / О. В. Шкурулій, Н. Г. Базавлук. – Полтава : ПУЕТ, 2016. – 247 с.